Nieuwsbericht schrijven in fasen

Wat is een nieuwsbericht?
Kranten bevatten tal van verschillende soorten artikelen: verslagen, interviews, recensies, reportages, berichten, enzovoort. Recensies vind je meestal op de kunstpagina, interviews en reportages in bijlagen.
Berichten kom je op bijna alle pagina's tegen. Je herkent ze aan hun lengte en inhoud. Doorgaans zijn ze niet langer dan zestig (zet)regels en ze beperken zich tot één onderwerp, bijvoorbeeld:

Incident
Vliegtuig stort neer in Himalaya: 295 doden

Ontwikkeling
Autoverkoop stijgt

Nieuw product
Unilever-dochter lanceert nieuwe anticonceptie

Uitspraak
Hof: 15 jaar voor Kobus L.

Opinie
Minister pleit voor geweldchip

Opdracht 1
Knip uit de krant van vandaag vijf berichten uit, die over verschillende onderwerpen gaan. Plak ze op de volgende pagina op en vermeldt de categorie nieuws, waarvan we hierboven enkele voorbeelden gaven (zie ook *Basisboek Journalistiek*, paragraaf 9.3). Probeer zoveel mogelijk verschillende categorieën te vinden.

Een voorbeeld van een nieuwsbericht vind je op de volgende pagina.

Duits vliegtuig bombardeert per ongeluk Hollands schip

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 30 JUNI. Een Tornado bommenwerper van de Duitse luchtmacht heeft vanmorgen een oefenbom per ongeluk op een Nederlands schip laten vallen. De circa tien kilo bom zware sloeg dwars door de brug van het betonningsvaartuig Nieuwe Diep heen en kwam vervolgens in de machinekamer terecht. Er raakte niemand gewond.

Het incident vond plaats bij het militair oefenterrein de Vliehors, westelijk van Ameland en ten noordwesten van Texel. In dit gebied worden door zowel de luchtmacht als door de landmacht wekelijks schietoefeningen gehouden. De luchtmacht oefent er ook met oefenbommen. Daaraan doen ook luchtmachten van andere Navo-landen mee.

De ijzeren oefenbom bevatte geen explosieve lading, maar wel een rookpatroom om te kunnen zien waar zij neerkomt. Het rookpatroon ging wel af, waardoor men aanvankelijk dacht dat het schip in brand stond. Dat bleek echter niet het geval.

De zes bemanningsleden hebben de Nieuwe Diep na de treffer ontruimd. Het schip ligt voor anker bij Texel. Leden van de explosieven opruimingsdienst waren rond het middaguur op weg om de bom te bergen. Er zal een onderzoek worden ingesteld naar de toedracht, waarbij de voornaamste vraag is of het schip dan wel de Duitse bommenwerper in overtreding was.

Dit stukje is duidelijk een nieuwsbericht. Het gaat over een incident (bombardement). Je leest hoe het gebeurd is, wat de gevolgen zijn en welke maatregelen na het incident zijn getroffen.

Opdracht 2
Lees het bericht nog eens en beantwoord de volgende vragen.

a Wat is er gebeurd?
bWat zijn de gevolgen
c Welke maatregelen zijn genomen?

Opdracht 3
Lees paragraaf 9.1 van *Basisboek Journalistiek* en ga na aan welke eisen het bericht wel en aan welke eisen het niet voldoet. Vermeld bij elke eis je bevindingen.

1 Een nieuwsbericht is ten hoogste dertig (tik)regels lang.

_____

2 Het bericht beperkt zich in principe tot één onderwerp.

_____

3 In het bericht is het antwoord op de vragen wie?, wat?, waar?, waarom?, wanneer? en hoe? terug te vinden.

_____

4 De inhoud van een nieuwsbericht is feitelijk, onpartijdig en ondubbelzinnig en laat geen vragen open.

_____

5 Het bericht is hiërarchisch van opbouw en is ‘oprolbaar’.

_____

6 De belangrijkste elementen staan in de lead van het bericht.

_____

7 De tekst van een bericht is helder en duidelijk en stilistisch foutloos.

_____

8 Het bericht is voorzien van een goede kop.

_____

Opdracht 4
Kies een bericht over een incident uit de krant en doe het volgende.

a Voorlezer: lees het bericht aan de groep voor.
b Luisteraar: vertel het bericht chronologisch na.
c Luisteraar: beoordeel of het bericht aan de acht eisen van hiervoor voldoet.

Beantwoord daarna de volgende vragen.

a Wat is het nieuws?
b Welke w's en h kom je niet tegen? Waarom?
c Roept het bericht vragen op?

Hoe schrijf je een nieuwsbericht?
Wie een kort stukje moet schrijven over een eenvoudig onderwerp, schrijft dat mogelijk in één keer op. Een briefje aan een vriendin, een mededeling voor een huisgenoot, een antwoord op een vraag bij een proefwerk zullen veel mensen (maar niet iedereen) vrij gemakkelijk neerpennen.

Dat geldt niet voor een nieuwsbericht. Een goed nieuwsbericht schud je niet zomaar uit je mouw. Zo'n tekst bouw je op: door van tevoren goed na te denken over het onderwerp, door je af te vragen wat het (belangrijkste) nieuws is, door zorgvuldig de gegevens te selecteren, door deze gegevens te ordenen en door de tekst te schrijven en te redigeren.

Schrijven in fasen
Er zijn veel verschillende manieren om een schrijfkarwei aan te pakken: goede én slechte manieren, tijdrovende en efficiënte manieren. Een slechte manier is om de gegevens te lezen, de belangrijkste gegevens direct te onderstrepen en direct te gaan schrijven.

In deze lessenserie willen we je helpen een betere manier te vinden, door in **fasen** en in **stappen** te gaan schrijven. We onderscheiden de volgende fasen.

1 Nieuws formuleren.
2 Belangrijkste gegevens selecteren.
3 Belangrijkste gegevens ordenen.
4 Schrijven van de lead.
5 Schrijven van het bericht.
6 Redigeren.
7 Laatste controle.

Het nut van een meelezer
Mensen die voor hun beroep veel moeten schrijven, weten dat ze veel nut kunnen hebben van het commentaar van anderen. Zij zorgen dat zij meelezers hebben, collega's met wie zij de inhoud kunnen bespreken en die de tekst van commentaar voorzien, voordat deze de deur uitgaat. Ook bij de nieuwsberichten, die je in deze lessenserie gaat schrijven, heb je een meelezer nodig. Kies daarom een groepsgenoot uit die deze rol kan vervullen. Nog beter is een schrijfgroepje te vormen van minimaal zes studenten.

Fase 1 Nieuws formuleren

Wie een nieuwsbericht schrijft, moet weten wat het nieuws is. Een nieuwsbericht van een schrijver die niet precies weet wat het nieuws is, is geen goed nieuwsbericht, maar een samenraapsel van details. Zorg dus dat je het (belangrijkste) nieuws hebt geformuleerd voordat je een bericht gaat schrijven.

Dit betekent niet dat een bericht over hetzelfde onderwerp in verschillende kranten dezelfde nieuwskeuze bevat. Toen het levensmiddelenconcern Ahold de winstcijfers over 1996 bekend maakte (nettowinst 632,4 miljoen gulden) en aankondigde nauwer te willen samenwerken met leveranciers van consumentenproducten, zoals Unilever en Procter & Gamble, in het Verre Oosten en Latijns Amerika, maakten kranten verschillende nieuwskeuzes:

Rotterdams Dagblad: Forse winstgroei Ahold
NRC Handelsblad: Ahold zoekt allianties met leveranciers

Opdracht 5
Op de volgende pagina staan vier berichten, waarvan we de kop hebben afgeknipt. Ga bij elk bericht na wat het belangrijkste nieuws is en probeer dat in maximaal tien woorden te formuleren.

Opdracht 6
Maak een rondje in je schrijfgroep en tel hoeveel woorden iedereen nodig heeft gehad om het nieuws te formuleren. Wie heeft het minste aantal woorden en wie het meeste? Vergelijk de hoogste en laagste score en ga na welke het beste is.

TEHERAN, 8 FEBR. In Iran zijn vandaag alle 131 inzittenden van een passagiersvliegtuig om het leven gekomen dat bij het opstijgen van de luchthaven van Teheran in botsing kwam met een militair vliegtuig. Volgens het Iraanse persbureau IRNA was de Toepolev-134 met 119 passagiers en 12 bemanningsleden onderweg naar de heilige stad Mashad.

De piloot van het militaire vliegtuig, een Soechoi-22, heeft zich per parachute gered. Het was niet onmiddellijk duidelijk of de Soechoi meer bemanningsleden telde. De brokstukken van de twee vliegtuigen kwamen neer in een militaire zone, waar voor zover bekend geen slachtoffers zijn gevallen.

Volgens IRNA was de Toepolev in Rusland of een van de nu onafhankelijke ex-Sovjet-republieken gechartered door Iran Air Tours voor het vervoer van pelgrims naar Mashad, en was de piloot een Rus. In India is recentelijk een vliegtuig verongelukt dat in verband met een staking door Indiase piloten, compleet met bemanning in Oezbekistan was gechartered.

De luchthaven van Teheran, Mehrabad, wordt zowel voor civiel als militair luchtverkeer gebruikt. Het was de eerste keer dat zich een dergelijk ongeluk heeft voorgedaan. (Reuter, AFP)

Door onze correspondent
MARC LEIJENDEKKER

ROME, 15 JAN. In Italië is opnieuw een wijnschandaal uitgebroken nadat de carabinieri vier miljoen liter rode en witte wijn in beslag hebben genomen die was behandeld met een giftig en kankerverwekkend pesticide. Gistermorgen in alle vroegte zijn vier mensen gearresteerd.

„We zijn op het goede moment gekomen", zei kolonel Basilio Viola, commandant van de speciale eenheid die toezicht moet houden op de kwaliteit van levensmiddelen. Hij zei dat waarschijnlijk nog geen van de flessen wijn in de winkel terecht is gekomen.

Het gaat om wijn van de soorten Pinot, Merlot en Recioto, die zijn vervaardigd door vijf wijnhuizen in het noordoosten van het land. Het drinken van deze wijn in grote hoeveelheden kan levensbedreigend zijn. Normale consumptie kan leiden tot maagklachten, duizeligheid en misselijkheid.

Het nieuwe schandaal is een zware klap voor de Italiaanse wijnindustrie. Italië is de grootste wijnproducent van Europa, maar de reputatie van Italiaanse wijnen is aangetast door het methanolschandaal in 1986. Negentien mensen werden gedood en zeker elf werden blind doordat het alcoholpercentage van wijn kunstmatig was verhoogd met methylalcohol. Deze fraude werd gepleegd in andere wijngebieden in Noord-Italië, voornamelijk Piemonte en Alto Adige. Zes hoofdrolspelers in dit schandaal zijn afgelopen vrijdag veroordeeld tot gevangenisstraffen van tien tot zestien jaar.

Naast de vier wijnbouwers die gisteren zijn gearresteerd zoekt de politie nog naar twee anderen die een rol spelen in dit schandaal. Een kleine hoeveelheid goede wijn werd versneden met wijn van lagere kwaliteit, die eigenlijk was bedoeld om azijn van te maken of te destilleren tot grappa. Om te voorkomen dat deze versneden wijn zou verzuren, werd er het pesticide methyl-isothiocyanaat bijgedaan, een stof die vijftien jaar geleden werd verboden omdat zij gevaarlijk is voor de gezondheid. Het middel wordt in de landbouw gebruikt tegen ongedierte op gewassen.

Het was de bedoeling de zo verkregen wijn tegen afbraakprijzen van soms (omgerekend) 1,20 gulden per liter te verkopen in supermarkten en bars in noordoost-Italië. „Een nieuwe methanol-affaire is vermeden", zei minister van gezondheid De Lorenzo.

Bij de wijn die in beslag is genomen gaat het om de volgende fabrikanten: Enotechnica Vicentina uit Montebello, Rampon uit Selvarese Santa Croco, Azienda Vinicola Poli van de broers Giovanni en Silvano Poli in Gambellara, Chiarello uit Brendola en Costoza uit Longare.

Wijn is een van de belangrijkste exportprodukten van de Italiaanse landbouw, maar het is ook het landbouwprodukt waarmee het meest wordt geknoeid. Vorig jaar is 350.000 liter wijn in beslag genomen.

JOHANNESBURG, 21 JAN. Een Zuidafrikaanse boer heeft gisteren in de provinciestad Ladysmith, 350 kilometer ten zuidoosten van Johannesburg, negen mensen doodgeschoten en twintig anderen gewond. De man, een blanke, raakte thuis buiten zinnen na een ruzie over de prijs van het vee en schoot er zijn vader, een ander familielid en een van zijn pachters dood. Vervolgens ging hij naar de stad, waar hij willekeurig het vuur opende op voorbijgangers. De dader had kennelijk geen politieke of raciale motieven voor zijn bloedige optreden; onder de slachtoffers bevinden zich zwarten, Indiërs en blanken. Het Zuidafrikaanse blad *The Star* schreef vandaag dat de boer eerder onder psychiatrische behandeling is geweest. (AP)

VOORSCHOTEN, 4 NOV. Bij een autobedrijf in Voorschoten zijn de afgelopen nacht 69 auto's beschadigd. Volgens de politie van Hollands Midden zijn in totaal 228 banden doorgestoken en een groot aantal sloten met lijm dichtgekit. De actie is opgeëist door een nog onbekende organisatie die zich het Earth Liberation Front noemt. Ook aan de Lange Brug in Leiden werden bij twintig auto's banden doorgestoken. De schade wordt geschat op een kleine 100.000 gulden. In een verklaring die de politie bij het autobedrijf aantrof schrijft de actiegroep dat „op radicale wijze milieuvernietigende objecten, personen, instanties en bedrijven" in heel West-Europa zullen worden aangepakt.

Fase 2 Belangrijkste gegevens selecteren

Het selecteren van de belangrijkste gegevens is de volgende stap. Het is niet verstandig om dit direct te doen nadat je de gegevens hebt gelezen. Volg de volgende strategie:

Stap 1 Lees de tekst.
Stap 2 Keer de tekst om en vertel het verhaal in je eigen woorden na.
Stap 3 Zet de gebeurtenissen puntsgewijs in chronologische volgorde onder elkaar.
Stap 4 Formuleer het (belangrijkste) nieuws.
Stap 5 Selecteer de belangrijkste gegevens.

Voorbeeld
We gaan deze strategie eens loslaten op de volgende tekst.

Jana Hanka en Josefa Machar zijn vriendinnen, beiden 23 jaar en wonen in Praag. Ze vertrekken voor een trektocht door Europa. Omdat ze weinig geld hebben, wordt de reis liftend gemaakt. Op het programma staan Duitsland, Frankrijk, België, Nederland en afhankelijk van de vakantiekas andere landen van West-Europa.

Onderweg slapen ze in de buitenlucht. Dat geeft nergens problemen. Ze hebben warme slaapzakken bij zich en als het regent, zoeken ze gewoon een beschut plekje op. In Parijs brengen Jana en Josefa de nacht door in een jeugdherberg, omdat ze geschrokken waren van het bericht dat de keel van twee buiten slapende toeristen was doorgesneden.

Op maandag 23 augustus arriveren de twee meisjes in Nederland, om precies te zijn in Schiedam-Oost. Dat komt goed uit, want de Tsjechische meisjes hebben een bezoek aan Rotterdam op het programma staan. Ze willen daar een havenrondvaart met de Spido maken, de Euromast ‘beklimmen’ en een beetje door de stad slenteren.

Om geld uit te sparen besluiten ze opnieuw de nacht in de buitenlucht door te brengen. Langs de Parallelweg in Schiedam-Oost vinden ze een paar bosjes die wel geschikt lijken. Maar dan begint het te regenen. Ze pakken hun bagage en slaapzakken op en verhuizen naar een fiets- en voetgangerstunneltje onder de spoorlijn Rotterdam-Hoek van Holland, dat een verbinding vormt tussen de Parallelweg en de Dr. Zamenhofstraat.

Wanneer de dames zich geïnstalleerd hebben, passeren twee bromfietsers en een wandelaar. Die kijken wel wat raar op. Korte tijd later komen ze alle drie terug. Eén jongen begint de meisjes te slaan, de twee anderen proberen hun rugzakken te stelen. Maar op dit soort geintjes zijn de meisjes voorbereid. Een van de meisjes heeft een spuitbusje met traangas en ze hoeft dat ding maar even te gebruiken of de drie etterbuilen nemen de benen.

Jana en Josefa denken: we kunnen hier beter niet blijven liggen, stel je voor dat ze terugkomen, dan zijn we mooi in de aap gelogeerd. Ze rollen dus hun slaapzak op, hijsen hun rugzak op de rug, maar alsof de duivel ermee speelt, dan duikt dat geteisem ineens weer op. Ditmaal is het de heren echter menens. Eén jongen heeft een fles met een of andere vloeistof bij zich. Dreigend houdt hij hem voor zich. Grijnzend draait hij de dop eraf en gooit de inhoud in de richting van de twee meisjes.

De meisjes schrikken zich rot, want op hun kleren is niet water terechtgekomen, zoals ze dachten, maar benzine. En het wordt helemaal link als de jongen een aansteker uit zijn broekzak pakt, die aanklikt en naar de meisjes toeloopt. Die rennen zo hard als ze kunnen het tunneltje uit, in het begin nog achterna gezeten door hun kwelgeesten. Onderweg verliest een van de meisjes haar rugzak, maar ze durft niet te stoppen.

Dan lacht het geluk hun toe. Ze komen een politieauto tegen. De meisjes stoppen de wagen, vertellen hun verhaal, ze stappen in de wagen en er volgt een speurtocht in de omgeving, maar de jongens noch de rugzak worden gevonden. Nou hebben de agenten ook weinig aanknopingspunten, want de meisjes weten slechts te vertellen dat de jongens tussen de 17 en 19 jaar waren. Hoe ze er precies uitzagen en wat voor kleding ze droegen, kunnen ze zich niet herinneren.

Uiteraard zijn de meisjes danig van streek. De agenten nemen hen mee naar het bureau, waar ze een kop warme chocolademelk krijgen en een paar broodjes. Ze brengen de nacht door in een politiecel. De volgende ochtend licht politiewoordvoerder Wim Barneveld de pers in tijdens de dagelijkse persconferentie. Aanwezig zijn verslaggevers van De Havenloods, Stadsblad (beide huis-aan-huisbladen) en Rotterdams Dagblad, de lokale omroep en de plaatselijke ANP-correspondent, die het bericht op het datanet zet. Alle avondkranten publiceren het bericht.

Nadat we de tekst gelezen hebben (stap 1) en naverteld (stap 2), zetten we de gebeurtenissen in chrologische volgorde (stap 3).

1. Twee Tsjechische meisjes van 23 jaar uit Praag gaan op vakantie.
2. Ze maken een trektocht door Europa.
3. Ze hebben weinig geld, dus slapen onderweg in de buitenlucht.
4. Dat geeft nergens problemen; alleen in Parijs slapen ze in een jeugdherberg.
5. Op maandag 23 augustus willen ze in Schiedam-Oost overnachten; ook weer in de buitenlucht om geld uit te sparen.
6. Eerst kiezen ze een plekje tussen de bosjes uit.
7. Omdat het gaat regenen, verhuizen ze.
8. Ze rollen in een fiets- en voetgangerstunneltje hun slaapzak uit en installeren zich voor de nacht.
9. Verbaasd passeren twee bromfietsers en een wandelaar het tweetal.
10. De drie jongens komen terug.
11. Een begint te slaan en de twee anderen proberen de rugzakken van de meisjes te stelen.
12. De drie nemen de vlucht wanneer een van de meisjes met een spuitbusje met traangas begint te spuiten.
13. De meisjes pakken hun spullen in en willen vertrekken.
14. Weer komen de drie jongens terug, één jongen besprenkelt ze met benzine, hij pakt een aansteker uit zijn zak en loopt dreigend naar de meisjes toe.
15. De meisjes nemen de benen. Onderweg verliest een haar rugzak.
16. Ze komen een politieauto tegen, er volgt een speurtocht in de omgeving, maar de jongens noch de rugzak worden gevonden.
17. De meisjes brengen de nacht door op het politiebureau.
18. De volgende ochtend licht de politiewoordvoerder de pers in.

Stap 4

Wat is het nieuws? Dat de meisjes een trektocht maken, dat ze ontsnapt zijn aan hun belagers, dat ze gratis onderdak hebben gekregen bij de politie? Nee, het belangrijkste nieuws is dat drie jongens geprobeerd hebben hen in de fik te steken. Dat leidt tot de nieuwskeuze:

Jongens overgieten (besprenkelen) vrouwen met benzine.

Maar deze nieuwskeuze is nog niet goed genoeg; het woordje ‘vrouwen’ is te vaag. Dat vervangen we door ‘Tsjechische meisjes’ of ‘toeristes’. ‘Toeristes’ is beter dan ‘meisjes’ omdat daarmee wordt aangegeven dat het vakantiegangers betreft.

Stap 5
Nu gaan we de belangrijkste gegevens selecteren. We schrappen de zinnen 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 17 en 18.

De zinnen 2, 3 en 4 zijn aardig voor een brief aan het thuisfront, maar voor een goed begrip van dit bericht is het voldoende om te weten dat de meisjes a. uit Praag komen, en b. in de openlucht slapen om geld uit te sparen.

De zinnen 6 en 7 maken het verhaal nodeloos ingewikkeld. Het is voldoende om te weten dat ze in het tunneltje wilden slapen, omdat daar het incident plaatsvond.

De zinnen 9 en 10 schrappen we ook. Voor een goed begrip van de bedreiging zijn deze gegevens niet essentieel.

Zin 17 hebben we ook niet nodig voor een goed begrip van de gebeurtenis.

Zin 18 is geheel overbodig. Tenzij de persbijeenkomst interessante citaten van de politiewoordvoerder had opgeleverd, is het niet nodig deze te vermelden.

Misschien dat we later, als we ruimte over hebben, gegevens uit deze zinnen toch nog gebruiken (zin 17 bevat bijvoorbeeld een aardig detail), maar in deze fase hebben we deze informatie niet nodig.

Opdracht 7

Lees de volgende tekst tweemaal (stap 1). Onderstreep niets, maar vertel eerst het verhaal in je eigen woorden na (stap 2). Zet daarna de gebeurtenissen chronologisch in twintig punten onder elkaar (stap 3). Formuleer het nieuws in maximaal vier woorden (stap 4). Schrap daarna tien van de twintig punten (stap 5). Vergelijk daarna je uitwerking met de onze op pagina 11.

In Hamburg-Fuhlsbüttel staat een gevangenis, die zo'n honderd jaar oud is. De strafinrichting werd in de vroege jaren zeventig heropend als - destijds veelgeprezen - instituut waar op een moderne, liberale manier met langdurig gestrafte gevangenen wordt omgegaan. De gevangenis heeft als bijnaam Santa Fu; in de volksmond heet het: 'Santu Fu und raus bist Du'.

De gevangenis kampt vaak met een personeelstekort. In 1972 en 1990 werd de gevangenis enige tijd bezet door opstandige gevangenen, die klaagden over 'geïsoleerde opsluiting', de scheiding van lang- en kortgestraften en de kwaliteit van het voedsel. Begin dit jaar werd een gevangene vermoord, ook zijn enkele keren vrouwelijke cipiers verkracht.

Onder de gevangenen bevinden zich zich een 35-jarige Zwitser en een 32-jarige Oostduitser. De Zwitser zit een gevangenisstraf uit wegens afpersing met geweld. De Oostduitser, een in het vroegere Oostduitse leger opgeleide commando-specialist, zit er wegens de moord op een Stuttgartse kastelein een levenslange gevangenisstraf uit.

Op 10 oktober ontsnappen deze twee gevangenen. Ze zagen de tralies van hun cel door en maken daarna gebruik van een ladder, die de Zwitser in de gevangeniswerkplaats had gemaakt. Op dezelfde manier was hij al eens eerder uit deze gevangenis ontsnapt.

Op 31 oktober gijzelt het in politie-uniformen geklede duo bij Stuttgart twee in burger surveillerende politieagenten en rijdt met hen in een gestolen Mercedes naar Fulda om er een bank te beroven. Met een bedrag van circa 250.000 mark en met de inmiddels alom gealarmeerde politie op soms maar enkele tientallen meters afstand, begint een tocht van 1300 kilometer die door zes Duitse deelstaten voert.

De politie vermoedt dat het tweetal zwaar bewapend is en grijpt daarom (nog) niet in. Bovendien opereert de politie behoedzaam omdat in 1988 een gijzelingsactie na 54 uur op de Autobahn eindigde met de dood van een gegijzeld meisje, toen de politie ingreep.

Zeventig kilometer ten oosten van Fulda worden beide politiemensen vrijgelaten. Het duo weet een andere wagen te stelen, eigendom van een cameraman van de zender RTL2, en neemt een echtpaar in gijzeling. Deze auto, steeds belicht door de schijnwerpers van een achtervolgende politiecolonne, rijdt via Berlijn terug naar Hessen.

1 november: om 2 uur 's nachts volgt bij een telefooncel langs de Autobahn tussen Frankfurt en Wiesbaden een schietpartij, waarbij de gegijzelde man in de arm wordt getroffen. Het echtpaar wordt daarop vrijgelaten, het duo laat de vluchtauto staan en verdwijnt te voet uit het zicht van de politie in een woon- en recreatiegebied in Driedorf bij Giessen. Er zijn dan inmiddels 30 uur verstreken na het begin van de gijzeling.

1 november, 's middags: enkele honderden agenten, versterkt met anti-terreureenheden van de Duitse grenspolitie en gesteund door helikopters, leggen een dubbele ring om het recreatiegebied. Om 14 uur wordt de Zwitser in een greppel aangetroffen. Hij geeft zich zonder verzet over. Behalve een pistool, dat was buitgemaakt bij de gijzeling van de twee agenten, had hij een nagemaakte handgranaat bij zich.

's avonds: De politie stelt haar zoekactie wegens de ingevallen duisternis uit tot de volgende dag. Maar dan begint de evenals de Zwitser uitgeputte Oostduitser ineens in de lucht te schieten. Ook hij wordt zonder bloedvergieten aangehouden.

De gebeurtenissen chronologisch in twintig punten:

1. In Hamburg-Fuhlsbüttel staat een gevangenis, die als bijnaam heeft ‘Santu Fu und raus bist Du’.
2. Onder de gevangenen bevinden zich zich een 35-jarige Zwitser en een 32-jarige Oostduitser.
3. De Zwitser zit een gevangenisstraf uit wegens afpersing met geweld.
4. De Oostduitser zit er wegens de moord op een Stuttgartse kastelein een levenslange gevangenisstraf uit.
5. De twee mannen ontsnappen.
6. Drie weken later gijzelen ze twee politieagenten.
7. Ze beroven een bank in Fulda.
8. Er begint een tocht van 1300 kilometer die door zes Duitse deelstaten voert.
9. De politie achtervolgt het tweetal.
10. De politie opereert behoedzaam omdat een eerdere gijzelingsactie met de dood van een gegijzeld meisje eindigde, toen ze ingreep.
11. Het duo wisselt van auto en neemt een echtpaar in gijzeling.
12. Bij een schietpartij wordt de gegijzelde echtgenoot in de arm getroffen.
13. Het echtpaar wordt vrijgelaten.
14. De twee vluchten te voet een woon- en recreatiegebied in Driedorf bij Giessen in.
15. De politie legt een cordon om het gebied.
16. Het cordon bestaat uit enkele honderden agenten, versterkt met anti-terreureenheden van de Duitse grenspolitie en gesteund door helikopters.
17. De Zwitser geeft zich zonder verzet over.
18. De politie stelt haar zoekactie uit wegens de ingevallen duisternis.
19. De uitgeputte Oostduitser begint ineens in de lucht te schieten.
20. Ook hij wordt zonder bloedvergieten aangehouden.

Het nieuws in vier woorden:
Gijzelingsdrama eindigt zonder bloedvergieten

Het verhaal in 10 zinnen:

1. Een 35-jarige Zwitser en 32-jarige Oostduitser ontsnappen uit de gevangenis van Hamburg-Fuhlsbüttel.
2. Ze gijzelen twee politieagenten en beroven een bank in Fulda.
3. Er begint een tocht van 1300 kilometer die door zes Duitse deelstaten voert.
4. De politie achtervolgt het tweetal maar grijpt niet in.
5. Het duo wisselt van auto en gijzelaars.
6. Na een schietpartij wordt het gegijzelfde echtpaar vrijgelaten.
7. De twee vluchten te voet een woon- en recreatiegebied in Driedorf bij Giessen in.
8. De politie legt een cordon om het gebied, bestaande uit enkele honderden agenten, versterkt met anti-terreureenheden van de Duitse grenspolitie en gesteund door helikopters.
9. De Zwitser geeft zich zonder verzet over.
10. De uitgeputte Oostduitser wordt eveneens zonder bloedvergieten aangehouden.

Fase 3 Belangrijkste gegevens ordenen

Wat hebben we tot nu toe gedaan? Allereerst het verhaal ons eigen gemaakt door het verschillende keren te lezen en chronologisch op te schrijven, vervolgens hebben we ons afgevraagd wat het nieuws is en daarna hebben we de belangrijkste gegevens geselecteerd.

De volgende stap is het ordenen van de gegevens. We proberen de gegevens in thema's te formuleren, bijvoorbeeld: gebeurtenissen, oorzaken, gevolgen, maatregelen, motieven, achtergrondinformatie, commentaren, betekenis van het nieuws, voorgeschiedenis, omstandigheden.

Voorbeeld 1
'Duits vliegtuig bombardeert per ongeluk Hollands schip'.

Wat is het nieuws? Bombardement.
Wat is er gebeurd? Oefenbom valt per abuis op schip, doorboort brug, belandt in machinekamer, rookpatroon gaat af.
Wat zijn de gevolgen? Geen gewonden.
Welke maatregelen zijn genomen? Schip ontruimd, bom wordt geborgen, er komt een onderzoek.
Achtergrondinformatie? Schietoefeningen met oefenbommen.

Voorbeeld 2
'Toeristes in Schiedam met benzine overgoten'

Wat is het nieuws? Toeristes met benzine overgoten.
Onder welke omstandigheden? De meisjes willen gratis overnachten. Een eerste aanval slaan ze af.
Wat is er gebeurd? De jongens gooien met benzine, dreigen met een aansteker, de meisjes slaan op de vlucht.
Wat zijn de gevolgen? Een meisje raakt rugzak kwijt. Geen letsel.
Maatregelen? Politiezoektocht. Aanbod in politiecel te overnachten.

Voorbeeld 3
Stel dat je een bericht moet maken over een brand in het Universitair Medisch Centrum Leiden. Om 21 uur breekt brand uit op de zolder van de vrouwen- en kraamafdeling. Alle patiënten worden geëvacueerd: twaalf couveuse-baby's, 53 vrouwen en zeventien andere baby's. De geëvacueerde baby's worden in de kinderkliniek van het UMCL ondergebracht. Zes couveuse-baby's moeten wegens ruimtegebrek naar ziekenhuizen in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Leiden worden vervoerd. De brandweer heeft het vuur binnen een uur onder controle. De afdeling wordt grotendeels in de as gelegd. De schade loopt in de miljoenen. Het UMCL kondigt de volgende dag een opnamestop af en zegt alle geplande operaties af. Voor noodgevallen wordt gebruik gemaakt van andere operatiekamers.

Dat is een heleboel informatie, maar zou daar ook een samenhang in te ontdekken zijn, dus: kun je er een ordening in aanbrengen? Als je kijkt naar het rijtje thema's van hiervoor, zie je dat drie thema's bruikbaar zijn: gebeurtenissen, gevolgen en maatregelen.

Gebeurtenissen: brand, bluswerkzaamheden.
Gevolgen: afdeling in de as, miljoenen euro's schade.
Maatregelen: evacuatie, opnamestop, operaties afgezegd.

Vraag: bij welk thema vind je het nieuws: de gebeurtenissen, gevolgen, maatregelen of combinatie? Is dat altijd zo bij dit soort berichten?

Opdracht 8
Breng een ordening aan in de lijst die je bij opdracht 7 hebt gemaakt. In welke thema's heb je de gegevens verdeeld?

Fase 4 Schrijven van de lead

Nu komt het belangrijkste deel van het schrijfproces: het schrijven van de lead. De eerste alinea van een nieuwsbericht heet lead (evenals in Amerika; in Engeland heet de eerste alinea *intro*, maar dat woord heeft in de Nederlandse journalistiek een andere betekenis). De lead bevat een samenvatting van het belangrijkste nieuws. Hij geeft de lezer een idee wat het bericht behelst, zodat de lezer op goede grond kan besluiten wel of niet verder te lezen.

De lead heeft dus drie functies:
1 Hij leidt de lezer in het bericht in.
2 Hij vat het belangrijkste nieuws bondig samen.
3 Hij prikkelt tot verder lezen.

Opdracht 9
Voldoet de lead van 'Duits vliegtuig bombardeert per ongeluk Hollands schip' aan deze drie eisen?

Een goede lead is de belangrijkste eis die aan een nieuwsbericht kan worden gesteld. Journalisten besteden er dan ook eenkwart tot eenderde van de schrijftijd aan. Met een goede kop en een goede lead schrijft het bericht zich als het ware vanzelf.
De lead moet kort zijn: drie tot vier zinnen met veertig tot vijftig woorden is een mooie lengte. Welke elementen essentieel zijn, hangt af van tal van factoren, zoals onderwerp en medium. Eigenlijk lijkt de lead een beetje op verhalen, die mensen elkaar en vertellen en beginnen met: *'Zeg, heb je gehoord dat...'*.

Het 'bombardement' wordt dan: *'Zeg, heb je dat gehoord van die Duitse bommenwerper? Die heeft per ongeluk een bom laten vallen op een Hollands schip. Dat ding is dwars door de brug geslagen en in de machinekamer terecht gekomen. Nou, gelukkig is er niemand gewond geraakt.'*

Opdracht 10
Zoek berichten uit de krant die aan bovenstaande drie functies voldoen. Bespreek ze met je meelezer.

Voorbeeld
We bekijken het bericht over de meisjes, die in Schiedam met benzine werden besprenkeld. Voor het schrijven van een goede lead, moet je een paar dingen weten.

a. Voor welke krant schrijf je het bericht: landelijk of regionaal dagblad? Ochtend- of avondblad?
b. Is het de eerste publicatie of betreft het een zogeheten follow-up?
c. Wat is het nieuws?

a. Het bericht wordt geschreven voor het *Rotterdams Dagblad*, een avondblad dat in Rotterdam en omliggende gemeenten verschijnt.
b. Het is de eerste publicatie.
c. Het nieuws is: jongens overgieten (besprenkelen) toeristes met benzine.

De zin ‘jongens overgieten toeristes met benzine’ roept onmiddellijk de vraag op: hoe en waar dan? Ook wil een lezer natuurlijk weten wat het gevolg is: zijn de meisjes verbrand? Dus zal de lead de volgende elementen moeten bevatten:

1. Drie jongens overgieten toeristes met benzine.
2. Toen de meisjes in de open lucht de nacht wilden doorbrengen.
3. Eén jongen dreigt met een aansteker.
4. De meisjes zijn ontsnapt door hard weg te lopen.
5. De daders zijn niet gevonden.

Zo ontstaat de volgende lead:

SCHIEDAM - Twee toeristes uit Praag zijn gisteravond door drie jongens met benzine overgoten en bedreigd met een aansteker. De vrouwen werden aangevallen, toen ze de nacht wilden doorbrengen in een fiets- en voetgangerstunneltje in Schiedam. Door hard weg te lopen wisten ze te ontkomen. De daders en een verloren rugzak zijn niet terug gevonden.

Is dit een goede lead? We kijken weer naar de drie functies van de lead.

1 <u>Hij leidt de lezer in het bericht in.</u>
Ja. Het gebeurde toen de meisjes in de tunnel wilden overnachten.

2 <u>Hij vat het belangrijkste nieuws bondig samen.</u>
Ja. Het belangrijkste nieuws is: gooien met benzine, dreigen met aansteker, geen gewonden, daders spoorloos.

3 <u>Hij prikkelt tot verder lezen.</u>
Ja, want je bent benieuwd wat er zich precies in dat tunneltje heeft afgespeeld. Hebben de meisjes het geweld uitgelokt of waren ze het willoos slachtoffers van een stel snotjongens? Waarom sliepen ze eigenlijk in dat tunneltje en niet in een jeugdherberg of hotel?

Opdracht 11
Schrijf de lead van het bericht over de ontsnapte gevangenen. Dit bericht schrijf je voor het *Algemeen Dagblad* van 2 november. Op 1 november heeft een eerste bericht over deze gebeurtenis in de krant gestaan. Dit betekent dat de gebeurtenissen tot en met de avond van 31 oktober al in de krant hebben gestaan.

Fase 5 Schrijven van het bericht

Wanneer je een goede lead hebt en de gegevens hebt geordend, hoeft het schrijven van het bericht niet veel hoofdbrekens te kosten. Het hoeft ook niet meteen in één keer goed. Je schrijft eerst een concept waarin je later nog veranderingen aan zult brengen.

Opdracht 12
Schrijf een bericht van maximaal 200 woorden over de Tsjechische toeristes.

a. Verdeel je papier c.q. document in drie blokken van ongeveer 10 regels. Je hebt zo meer dan genoeg ruimte voor een alinea van 6-8 regels (60-80 woorden). Reserveer het eerste blok voor de lead. Scheid de blokken door enkele witregels. Dat maakt het gemakkelijker op de uitgeprinte tekst aan te geven wat er veranderd of aangevuld moet worden.
b. Vraag je af wat voor soort bericht je schrijft: feitenbericht, gebeurtenisbericht of citaatbericht. Zoek in *Basisboek Journalistiek*, paragraaf 9.12 op wat de verschillen zijn.
c. Schrijf nu alinea voor alinea en ga daarbij als volgt te werk:

1. De lead kun je overnemen.
2. Omdat je een zogeheten gebeurtenisbericht schrijft, beschrijf je de gebeurtenissen vanaf de tweede alinea in chronologische volgorde.
3. Schrijf de tekst met de ordening, die we eerder maakten als leidraad. Denk nog niet te veel na over de woordkeus of de juiste formulering. Dat komt een volgende keer. Je hebt op je papier 10 regels per alinea gereserveerd. Dat geeft ruimte om wat meer te schrijven dan eigenlijk nodig is. Het minst goede streep je later gewoon weg.

Opdracht 13
Ga op dezelfde wijze te werk met het bericht over de ontsnapte gevangenen. Eerder schreef je al de lead. Beoordeel of de lead de volgende elementen bevat.

1. Gijzelingsactie eindigt zonder bloedvergieten.
2. Met een overmacht aan politie.
3. In een woon- en recreatiegebied in Driedorf (bij Giessen).
4. De daders zijn gearresteerd.

Om je op weg te helpen, geven we ook de thema's van de alinea's die volgen.

a. Het bericht telt maximaal 210 woorden. Verdeel je papier in vijf blokken.
b. Je schrijft een gebeurtenisbericht. Normaal gesproken zou je vanaf de tweede alinea de gebeurtenissen in chronologische volgorde beschrijven, dus vanaf de eerste gijzeling op 31 oktober bij Stuttgart. Maar in dit geval begin je daarmee pas in de derde alinea. Waarom?
c. Je bericht beschrijft een nogal spectaculaire gijzelingsactie (twee dagen, 1300 km, twee vluchtauto's) en een behoorlijk spectaculaire aanhouding met een overmacht aan politie (omsingeling van uren, honderden agenten, anti-terreureenheden, helikopters). Eerder formuleerde je het nieuws als: *gijzelingsactie eindigt zonder bloedvergieten*. Wat je dan allereerst als lezer wil weten, is: o ja, hoe dan?

d. Het antwoord op die hoe-vraag vreet natuurlijk ruimte. Je moet een heleboel details vertellen: hoe de gijzelnemers in het recreatiegebied vluchtten, hoe de politie het gebied omsingelde en dat de twee zich zonder tegenstand te bieden, overgaven. Als je dat allemaal in de lead zou vertellen, zou die veel te lang worden. Daarom nemen we onze toevlucht tot een zogeheten ‘secondaire lead’. Daarin vermeld je al deze details.
e. Vanaf de derde alinea volg je de standaard-volgorde van een gebeurtenisbericht met de volgende thema’s. Dus:
f. alinea 3: eerste fase gijzeling (Stuttgart, Fulda, echtpaar)
g. alinea 4: twee fase gijzeling (schietpartij, vlucht)
h. alinea 5: achtergrondinformatie (ontsnapping).

Fase 6 Redigeren

Je bericht is nu in eerste opzet klaar. Deze versie kun je het best beschouwen als een ruwe schets waar nog het een en ander aan verbeterd moet worden. Dat doe je aan de hand van een aantal opdrachten en met behulp van je meelezer.

Opdracht 14
Lees de twee berichten kritisch door en controleer de volgende punten.

a. Is de lead een samenvatting van het belangrijkste nieuws?
b. Leidt de lead de lezer in het bericht in?
c. Prikkelt de lead tot verder lezen?
d. Geeft het bericht antwoord op de vragen wie?, wat?, waar?, waarom?, wanneer? en hoe?
e. Roept het bericht vragen op? Verplaats je in de positie van een krantenlezer die het bericht voor de eerste keer leest.
f. Is het bericht oprolbaar? Controleer dit door je hand alinea voor alinea van onderaf over de tekst te schuiven en je telkens af te vragen of de tekst boven je hand duidelijk is.

Opdracht 15
Kijk vervolgens naar de tekst (woordkeus, formuleringen). Is de tekst helder, duidelijk, feitelijk, onpartijdig en ondubbelzinnig? Gebruik niet te veel de lijdende vorm. Pak de Vorm- en inhoudseisen uit *Werkboek nieuwsbericht* deel 1 erbij en controleer je tekst.

Opdracht 16
Schrijf een nieuwe versie waarin je alle aanvullingen en verbeteringen verwerkt. Let in deze tweede versie goed op spelling en taalgebruik. Zorg ook dat het geheel er verzorgd uitziet (alinea-indeling, geen tikfouten).

Fase 7 Laatste controle

Opdracht 17
Wissel je berichten uit met die van je meelezer. Controleer met behulp van het schema op de volgende pagina's of deze aan alle opdrachten heeft voldaan. Kruis per onderdeel steeds aan wat van toepassing is. Taal- en spelfouten kun je in de kantlijn met potlood noteren.

Opdracht 18
Verbeter je tekst zo nodig nog een keer en vergelijk hem met het voorbeeld op pagina 22.

Nieuwskeuze

goed

- voldoet aan een van de criteria conflict, actualiteit, belang voor de lezer, afstand, bekendheid, afwijking, ‘de eerste de beste’, omvang, amusement, gevolgen, maatregelen

niet goed

- voldoet niet aan een van deze criteria
- is vaag geformuleerd

Lead

goed

- vat het belangrijkste nieuws samen
- leidt de lezer in het bericht in
- prikkelt tot verder lezen
- is maximaal drie tot vier zinnen

niet goed

- mist een belangrijk nieuwselement
- begint met tijd- of plaatsaanduiding
- is niet geschreven in de voltooide tijd
- eerste zin bevat niet het belangrijkste nieuws
- bevat een feitelijke onjuistheid
- bevat overbodige informatie
- is te lang
- bevat een onduidelijke formulering
- bevat een interpretatie van de schrijver
- is deels chronologisch geschreven

Vorm van het bericht

goed

- heldere alinea-indeling
- elke alinea behandelt een duidelijk thema
- alinea’s hebben een goede lengte
- bericht is oprolbaar geschreven
- regelafstand is anderhalf of twee
- aantal tekens per regel is ongeveer zestig
- bericht heeft de voorgeschreven lengte

niet goed

- alinea-indeling is onregelmatig
- de volgende alinea’s bevatten onsamenhangende informatie:...
- aan het begin van de tweede alinea ontbreekt een brug
- het bericht is niet oprolbaar geschreven, de volgende alinea’s staan op de verkeerde plaats:...
- bericht is te lang/te kort
- na een komma of punt staat geen spatie
- de citaatvorm wordt verkeerd gebruikt

Inhoud van het bericht

goed

- het bericht geeft antwoord op de vragen wie?, wat?, waar?, waarom?, wanneer? en hoe?
- het bericht roept geen vragen op
- de tekst is feitelijk en bevat geen interpretaties
- citaten zijn nauwkeurig
- de informatie is juist

niet goed

- de volgende informatie ontbreekt:...
- informatie is onjuist
- het volgende citaat is onnauwkeurig:...
- de tekst bevat eigen commentaar
- de tekst bevat een speculatie
- het vermelden van ras, sekse of beroep is niet van belang
- onduidelijke formulering

Taal en spelling

goed

- de tekst is foutloos
- het bericht leest vlot

niet goed

- spelfout in eigennaam
- onnodig gebruik lijdende vorm
- gebruik van ‘de heer’, ‘dhr. of ‘men’
- slechte stijl
- foutieve woordkeus
- omslachtig taalgebruik, verspilling van woorden

Eindbeoordeling

- voldoende, het bericht voldoet aan de negen eisen van *Basisboek Journalistiek,* paragraaf 9.1
- matig, want:...
- onvoldoende, het bericht voldoet niet aan (een van) de (volgende) eisen van *Basisboek Journalistiek,* paragraaf 9.1:...

Gijzeling, voorbeeld

Gijzelingsactie
eindigt zonder
bloedvergieten

Van onze correspondent
GIESSEN - De spectaculaire gijzelingsactie die de Duitse politie twee dagen door zes deelstaten voerde, is gisteren zonder bloedvergieten geëindigd in een woon- en recreatiegebied in Driedorf (bij Giessen). De uitgeputte daders, een 35-jarige Zwitser en 32-jarige Oostduitser, zijn gearresteerd.

Honderden agenten, versterkt met anti-terreureenheden van de Duitse grenspolitie en met steun van helikopters, legden ‘s middags een dubbele ring om het gebied, waarin de gijzelnemers ‘s ochtends te voet waren verdwenen. De Zwitser werd ‘s middags in een greppel aangetroffen, de Oostduitser gaf zich ‘s avonds over.

Het duo nam op 31 oktober bij Stuttgart twee politiemannen in gijzeling, stal een auto en beroofde in Fulda een bank. Daarna volgde een tocht van 1300 kilometer met de inmiddels gealarmeerde politie op soms maar enkele meters afstand. Nadat de agenten waren vrijgelaten, stalen de mannen een andere auto en namen een echtpaar in gijzeling.

Gisternacht kwam het langs de Autobahn tussen Frankfurt en Wiesbaden tot een schietpartij, waarbij de gegijzelde man in zijn arm werd getroffen. Met achterlating van de gijzelaars verdwenen de daders vervolgens te voet in het woon- en recreatiegebied.

De mannen waren op 10 oktober ontsnapt uit een gevangenis in Hamburg-Fuhlsbüttel. De Zwitser zat er een straf uit wegens afpersing met geweld, de Oostduitser wegens moord op een kastelein.

Bespreking
Deze opgave is ontleend aan het tentamen nieuwsbericht van 26 januari 1996. De gebeurtenissen hebben in werkelijkheid zo plaatsgevonden, zij het dat tussen de twee gijzelingen nog een derde plaatsvond van drie mensen.

Nieuwskeuze
De nieuwskeuze is betrekkelijk eenvoudig: de aanhouding van de twee gijzelnemers door een enorme politiemacht. Veel studenten hebben destijds de omvang van de operatie niet in de lead vermeld. Daaruit blijkt weinig gevoel voor de nieuwscriteria omvang en afwijking (zie *Basisboek Journalistiek*, paragraaf 7.2).

Kop
De mooiste kop is

Gijzelingsactie
eindigt zonder
bloedvergieten

De volgende zijn ook goed:

Gijzelingsdrama in Duitsland na 42 uur beëindigd
Politie volgde gijzelnemers over 1300 km
Duitse politie maakt eind aan gijzelingsdrama
Gijzelingsdrama na dertig uur beëindigd

(Over het aantal uren zeuren we maar niet.)

Een kop zoals 'Duitse politie pakt ontsnapte criminelen op' is niet specifiek genoeg, omdat die geen enkele indruk geeft van de omvang en/of het gevaar van de operatie.

Lead
De lead dient het wat, wie, waar en wanneer te bevatten alsmede een duidelijke indicatie van de omvang van de operatie; naar keuze de achtervolging van 1300 kilometer door zes Duitse deelstaten of de aanhouding door de enorme politiemacht.

Follow-up
Dit bericht is een zogeheten follow-up. De gebeurtenissen tot en met 31 oktober hebben dus al in de krant gestaan. Dit betekent dat de ontsnapping uit de gevangenis en de gijzeling van de politieagenten naar beneden in het bericht verhuizen. Je mag deze niet als bekend veronderstellen, want ook een lezer, die voor het eerst over de actie leest, moet een volledig beeld krijgen van de gebeurtenissen.

Volgorde
Als eerste behandel je de aanhouding van de twee gijzelnemers. In de lead noem je de belangrijkste feiten (wie, wat, waar, wanneer) en in de tweede alinea geef je nadere details over de aanhouding (dit is dus een uitwerking van de hoe-vraag). Strikt genomen zou je daarna de gijzeling van het echtpaar moeten beschrijven, vervolgens de gijzeling van de agenten en de bankroof en tenslotte de ontsnapping uit de gevangenis. Maar om de opbouw niet al te ingewikkeld te maken, hebben we dat destijds niet als eis gesteld. Net als in het voorbeeld mag je het verhaal vanaf de derde alinea in chronologische volgorde vertellen.

Selectie
Een lastig probleem bij deze opgave is het selecteren van de gegevens. Vraag je af welke gegevens relevant zijn en voor welke je ruimte hebt. Niet van belang (althans in dit bericht) is bijvoorbeeld het slechte klimaat in de Hamburgse gevangenis. Veel studenten gingen daarmee destijds in de fout. Voor het vermelden van de wapens, die op de gijzelnemers werden gevonden, heb je waarschijnlijk geen ruimte. Het is mooi om te vermelden waarom de politie niet eerder ingreep, maar zoals je in het voorbeeld ziet, hadden ook wij daarvoor geen ruimte. Wel van belang zijn de delicten, waarvoor de twee in de gevangenis zaten.

Een compleet bericht bevat dus de volgende gegevens:

1 Aanhouding gijzelnemers.
2 Omvang aanhouding.
2 Duur/lengte achtervolging.
3 Gijzeling echtpaar, man gewond.
4 Gijzeling politieagenten, beroving bank.
5 Ontsnapping uit gevangenis.

Gemaakte fouten
Verkeerde datum ontsnapping.
Gijzeling sinds 10 oktober.
Wekenlange achtervolging door politie.
Nieuwskeuze: einde gijzeling echtpaar.
Nieuwskeuze: de twee gijzelingen.
De twee mannen zijn uit de gevangenis ontsnapt door gijzeling twee agenten.
Gijzelingen ontbreken in het gehele bericht.
De vermelding dat het om ontsnapte gevangenen gaat, ontbreekt.
Cameraman gegijzeld.

Bronvermelding:
Delen van de tekst zijn overgenomen uit:
Kussendrager, Nico en Dick van der Lugt (2007). *Basisboek journalistiek*. Groningen.
Lugt, Dick van der (2008). *Werkboek nieuwsbericht deel 1 en 2*. Utrecht.
Overmaat, Marianne (z.j.). *Mogelijkheden voor effectiever en efficiënter schrijfonderwijs*. Amsterdam.

Koppen opdracht 5
Actiegroep prikt 228 banden door
Twee vliegtuigen botsen in Iran: 131 doden
Weer wijnschandaal in Italië
Zuidafrikaanse boer richt slachting aan